

Spaargeld

Lesfiche

In samenwerking met

Lesfiche Versie: 1.1

edtv.be

Onderwerp: Economische begrippen - Spaargeld

Niveau: Doorstroomfinaliteit, dubbele finaliteit en arbeidsmarktfinaliteit
3de graad

Deze lesvoorbereiding combineert een korte uitleg van het begrip spaargeld met actieve werkvormen waarbij de studenten zelf betrokken worden bij het begrijpen en toepassen van dit economisch concept. Het gebruik van groepsactiviteiten en concrete voorbeelden zal de betrokkenheid en het begrip van de studenten vergroten.

Doelen

De leerlingen kunnen

- Het begrip “spaargeld” uitleggen en begrijpen hoe het invloed heeft op spaar- en leenactiviteiten.
- Voorbeelden geven van situaties waarin spaargeld van invloed is op het dagelijks leven en de economie.
- Kritisch denken over spaargeld.

Eindtermen voor modernisering

Sleutelcompetentie 11: Economische en financiële competenties

11.01. De leerlingen beargumenteren binnen een persoonlijk of gezinsbudget keuzes bij aankopen rekening houdend met de totale kostprijs en de financieringskost.

11.02. De leerlingen vergelijken sparen en beleggingsvormen op het vlak van risico en rendement.

11.05. De leerlingen illustreren het marktmechanisme op de productmarkt.

11.06. De leerlingen lichten toe hoe de overheid via inkomsten en uitgaven een impact heeft op de samenleving en ongelijkheid tracht te beperken.

Uitbreiding: Sleutelcompetentie 7: Burgerschap

07.04. De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Het werken aan competenties veronderstelt een combinatie van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes. Doorheen deze les zal aan deze vier componenten gewerkt worden. Dit wordt telkens aangeduid met volgende icoontjes:

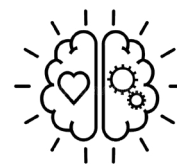
Kennis

Inzicht

Vaardigheden

Attitudes

Duur: 50 Minuten

Benodigdheden:

Whiteboard of digitaal presentatiescherm, Whiteboard markers of digitaal tekeninstrument

Chromebooks en/of iPads / Papier en pennen

Voorbeelden van scenario's met specifieke spaarsituaties (zie [Bijlage 2](#))

Evaluatieformulier (zie [Bijlage 3](#))

Klasopstelling:

Maak kleine eilandjes in de klas van banken en stoelen met, naargelang het klasvolume, het aantal leerlingen per eilandje.

Leg, indien mogelijk, per eilandje een Chromebook of iPad waar de leerlingen naar het KabinEDje kunnen kijken. Indien niet mogelijk, speel dan het KabinEDje klassikaal af op het digitaal presentatiescherm.

OPDRACHT 1 | Energizer (10')

1. Verdeel het klaslokaal in twee delen. Het ene deel staat voor 'Juist', het andere voor 'Fout'.
2. Vertel een paar stellingen, waar de leerlingen voor zichzelf 'Juist' of 'Fout' op kunnen antwoorden.
Bijvoorbeeld:
 - a. Je kan het geld dat op je spaarrekening staat op elk moment afhalen.
 - b. Je spaarrekening is een zekere belegging.
 - c. Als je bank failliet gaat ben je al je spaargeld kwijt.
 - d. Met de lage spaarrente is het beter om je spaargeld van je rekening te halen.
 - e. Ik vind het belangrijk om altijd wat geld 'achter de hand' te hebben.
3. Voor iedere stelling die gezegd wordt, moet iedereen ofwel in het vak 'Juist', ofwel in het vak 'Fout' gaan staan
4. Na iedere stelling kan je een aantal leerlingen aan het woord laten waarom ze 'Juist' of 'Fout' geantwoord hebben.

OPDRACHT 2 | Inleiding (10')

Toon het KabinEDje (ofwel in groep op hun eilandje ofwel klassikaal)

1. Laat de leerlingen vertellen wat ze gezien hebben en vraag of dit herkenbaar is voor hen.
2. Start een korte discussie over spaargeld. Vraag wat ze al weten over deze term en laat ze hun kennis delen. Betrek er eventueel de actualiteit bij, dat kan aan de hand van korte citaten uit de krant of een fragment uit een nieuwsbericht. Verwijs naar het KabinEDje.
3. Geef een duidelijke definitie van spaargeld en schrijf die op bord: "Geld dat beschikbaar is maar niet wordt uitgegeven, meestal bestemd voor latere bestedingen." Vraag aan de leerlingen om de definitie te verduidelijken aan de hand van wat ze gezien hebben in het KabinEDje.

OPDRACHT 3 | Actieve werkvorm: Wat doe ik met mijn spaargeld? (20')

1. Stel een situatie voor waarin een persoon moet sparen voor iets dat hij of zij graag wil hebben of doen. Bespreek kort hoe sparen in deze scenario's werkt.
2. Verdeel de klas opnieuw in groepen en geef elke groep een scenario met specifieke berekeningen. Je kan hiervoor de scenario's in [bijlage 2](#) gebruiken.
3. Laat de groepen het volgende berekenen, afhankelijk van het scenario: Hoeveel zal ik in totaal gespaard hebben? Hoeveel moet ik maandelijks sparen? Hoeveel maanden moet ik sparen? Dit kan zowel met een rekenmachine als met een spreadsheetprogramma gebeuren.
4. Laat de leerlingen aan de hand van de spaarcalculator enkele persoonlijke berekeningen maken via <https://www.wikifin.be/nl/spaarcalculator>. Laat hen dat vervolgens in hun eigen groepje bespreken en vergelijken.
5. Vraag elke groep om hun bevindingen te delen en te bespreken. Laat de groepen even klassikaal hierover reflecteren: Welke gevolgen heeft sparen al op hun leven gehad?
6. Het spaarboekje brengt dezer dagen niet veel op, er zijn tal van andere beleggingsvormen. Laat de leerlingen op www.clubbeleg.be opzoeken wat de alternatieven voor het spaarboekje zijn en welke ze het interessantst vinden. (de staatsbon, de beurs,..)

OPDRACHT 4 | Afsluiting (10')

1. Vat de belangrijkste punten van de les samen met betrekking tot spaargeld. Gebruik hiervoor je (smart)bord en schrijf enkele kernwoorden van de les op en laat de leerlingen aanvullen.
2. Vraag de studenten om een kort reflectieverslag te schrijven waarin ze beschrijven hoe spaargeld van invloed is op hun persoonlijke financiën en toekomstige economische beslissingen.
3. Dat kan op een formulier (zie [Bijlage 3](#)) zijn maar alsook mondeling besproken worden. Je kan de leerlingen ook thuis een kritisch essay hierover laten schrijven.
4. Sluit de les af met een open vragenronde waarin studenten eventuele onduidelijkheden kunnen bespreken of aanvullende vragen kunnen stellen. Je kan hiervoor eventueel [Bijlage 3](#) gebruiken.

UITBREIDING SLEUTELCOMPETENTIE 7 | ED Connect

Bouwen aan Respectvolle Gesprekken!

Als jullie op school **transversaal/vakoverschrijdend** werken dan kan deze uitbreiding bijvoorbeeld ook in een andere les gegeven worden als aanvulling bij LBV, Nederlands, PAV... Spreek je collega's hierover aan, misschien springen zij wel graag op de kar.

De school en de klas zijn een ideale omgeving om **burgerschapscompetenties** te verwerven. Door in gesprek en in interactie te gaan leert men een mening te onderbouwen en respectvol en constructief om te gaan met mensen. Door kritisch na te denken en te discussiëren (filosoferen) met klasgenoten over maatschappelijke thema's krijgen ze een duidelijker wereldbeeld.

Laat de leerlingen in hun groepje nadenken en discussiëren over volgende ethisch-filosofische vragen over sparen en geld. Indien het klasvolume het toelaat kan dit ook klassikaal, wijs hen erop dat ze steeds hun mening moeten staven met argumenten.

Enkele filosofisch-ethische vragen:

- Is geld een middel om een bepaald doel te bereiken, of is het een doel op zich?
- Maakt meer geld gelukkiger, of net niet?
- Heeft sparen zin?
- Kan je alles kopen of zijn er ook dingen in deze wereld die niet te koop zijn?
- Wat is het belangrijkste: spaargeld hebben, of ervaringen (en je geld) opdoen?
- Is het voldoende om te streven naar 'genoeg spaargeld', of moeten mensen zich richten op 'steeds meer spaargeld'?
- Moet zowel extreme rijkdom als extreme armoede uit de wereld geholpen worden?
- Kunnen we financiële rijkdom beschouwen als het gevolg van hard werken en talent, of is het eerder een kwestie van geluk?
- Is geld belangrijk?
- Wanneer moet je nadenken over later?
- Moet je je zorgen maken over later?
- Is rijkdom hetzelfde als veel geld hebben?
- Kunnen we te rijk zijn?
- Mag je trots zijn over hoeveel geld je hebt?
- Is het goed om zuinig te zijn?
- Wanneer heb je geld genoeg?
- moet je weten in welke bedrijven je bank je spaargeld belegt (denk aan duurzaamheid, ethisch verantwoord, bedrijven die de mensenrechten respecteren, wapens, fossiele brandstoffen enz.)

Tip van ED:

Neem nooit genoegen met een "ja" of "nee" als antwoord, en vraag steeds naar het "waarom".

Als voorbereiding hierop kunnen ze op het internet zoeken naar bronnen. Enkele voorbeelden van kritische artikelen:

- <https://www.durfdenken.be/nl/onderzoek-en-maatschappij/het-brengt-niets-op-en-toch-blijven-we-het-massaal-doen-heeft-sparen-nog>
- <https://www.knack.be/nieuws/belgie/wat-doet-u-het-best-met-uw-spaargeld/>
- www.mijngeldenik.be

BALLONNETJE VOOR HET THUISFRONT

Praten over geld is niet gemakkelijk, en al helemaal niet met je ouders. Toch kan je leren van hun ervaringen. Laat de leerlingen thuis een gesprek houden over spaargeld. Zo kunnen ze vragen of ouders voor hen sparen, of hoe ze hun zakgeld kunnen sparen. Laat hen daar de eerstvolgende les even over vertellen.

ED TO THE RESCUE: TIPS VAN SPECIALISTEN TER ZAKE

Wil je je helemaal onderdompelen in de wereld van het bankwezen en de economie, kijk dan eens op www.wikifin.be, www.mijngeldenik.be of www.febelfin.be

ALLES NOG EENS OP EEN RIJTJE:

- Jouw spaargeld blijft niet roerloos liggen in een bankkluis. Integendeel, doordat jij spaart (bij een bank) worden hele mooie dromen en projecten gerealiseerd. Hoe dat precies gaat, dat legt Kamel kharmach haarfijn in de video uit.
- Doordat jij bankiert, en je spaargeld toevertrouwt aan de bank, zorg je ervoor dat mensen hun dak kunnen isoleren of dat die nieuwe auto binnen handbereik komt. Je zorgt er ook voor dat jouw warme bakker kan investeren in een nieuwe oven en de overheid in nieuwe fietspaden, het aanleggen van speeltuintjes, openbare zwembaden en parken, en in het renoveren van scholen of ziekenhuizen. Maar om dat allemaal te realiseren, heb je een bank nodig en die bank verbindt alle actoren.
- Belgen zijn spaarders. Als we al het spaargeld optellen, komen we aan 300 miljard euro. Slaapt dit geld, in geen geval. Aan de ene kant zijn er mensen (en bedrijven) die geld over hebben. Zij willen dat geld veilig opzij zetten voor later of er meer rendement uithalen. Sparen of beleggen dus. Aan de andere kant zijn er mensen die geld nodig hebben. Zij willen nu geld, dat ze later terugbetalen. Geld lenen dus. De bank brengt die mensen bij elkaar. De bank zorgt ervoor dat mensen die geld over hebben kunnen sparen, en dat mensen die geld nodig hebben kunnen lenen.

ENKELE CIJFERS:

- Doordat jij bankiert, werden bedrijven voor 169 miljard euro gefinancierd.
- Doordat jij bankiert, konden banken 287 miljard euro geven aan mensen om een woning te kopen, bouwen of verbouwen.
- Omdat jij bankiert, kon de overheid 60 miljard euro investeren in onder andere windmolenparken, nieuwe stadsparken, ziekenhuizen fietspaden, kinderopvang en de renovatie of de bouw van scholen en een basketterrein bij jou in de buurt.
- De vergoeding die de bank voor de leningen krijgt, is rente. Wil je weten wat rente is. Check dan het KabinEDje over rente.

Bijlage 1
JUIST

JUUST

FOUT

SCENARIO 1

Elias wil graag een nieuwe computer kopen. Zijn absolute droom is een computer van €800. Wanneer hij begint met sparen staat er al €220 op zijn spaarrekening. Dankzij zijn nieuwe studentenjob in het ijssalon kan het maandelijks €60 storten. Hoeveel maanden zal Elias moeten sparen om een nieuwe computer te kunnen kopen?

SCENARIO 2

Siebe gaat volgend jaar met zijn vrienden op citytrip naar Barcelona. Daarvoor heeft hij ongeveer €750 nodig op zijn spaarrekening. Momenteel staat er €480 op. Hoeveel euro moet Siebe iedere maand aan de kant zetten om na 12 maanden €750 bij elkaar te hebben?

SCENARIO 3

De ouders van Elias maken bij nieuwjaar het goede voornemen om de komende 5 jaar zoveel mogelijk te sparen. Wanneer ze op 1 januari beginnen met sparen hebben ze een startbedrag van €10 290 op hun spaarrekening. Ze maken zichzelf de belofte om maandelijks €340 euro te storten. Hoeveel zullen de ouders van Elias in totaal gespaard hebben?

SCORE 1	SCORE 2	SCORE 3	SCORE 4
Ik kan het begrip “spaargeld” niet uitleggen en ik begrijp niet hoe het een invloed heeft op sparen en lenen.	Ik kan het begrip “spaargeld” beperkt en letterlijk uitleggen. Met hulp kan ik begrijpen hoe het een invloed heeft op sparen en lenen.	Ik kan het begrip “spaargeld” uitleggen in eigen woorden en ik begrijp grotendeels hoe het een invloed heeft op sparen en lenen.	Ik kan het begrip “spaargeld” uitgebreid uitleggen en ik begrijp helemaal hoe het een invloed heeft op sparen en lenen.
Ik kan geen voorbeelden geven van situaties waarin spaargeld van invloed is op het dagelijks leven en de economie.	Ik kan (één of meerdere) voorbeelden uit de les geven van een situatie waarin spaargeld van invloed is op het dagelijks leven en de economie.	Ik kan één zelfverzonnen voorbeeld geven van een situatie waarin spaargeld van invloed is op het dagelijks leven en de economie.	Ik kan meerdere zelfverzonnen voorbeelden geven van situaties waarin spaargeld van invloed is op het dagelijks leven en de economie.
Ik kan niet kritisch nadenken over het begrip “spaargeld”.	Ik kan oppervlakkig nadenken over het begrip “spaargeld”.	Ik kan kritisch nadenken over het begrip “spaargeld”, wanneer ik hiertoe verplicht word en samenwerk met anderen.	Ik kan spontaan, zelfstandig en kritisch nadenken over het begrip “spaargeld”.

Als ik één ding heb geleerd uit deze les, dan is het dat.....
.....

Dit vond ik het meest interessant tijdens deze les:
.....

Dit vond ik het meest ingewikkeld tijdens deze les:
.....

Hoe is spaargeld van invloed op mijn persoonlijke financiën en toekomstige economische beslissingen?
.....

SCORE 1	SCORE 2	SCORE 3	SCORE 4
Het lesplan was niet goed toepasbaar in de les.	Sommige onderdelen van het lesplan waren niet goed toepasbaar in de les.	De meeste onderdelen van het lesplan waren goed toepasbaar in de les.	Het lesplan was goed toepasbaar in de les.
Er wordt veel tijd verspild.	Er wordt tijd verspild.	Er wordt bijna geen tijd verspild.	Er wordt geen tijd verspild.
De inhoud van de instructie is niet goed, er zijn geen duidelijke voorbeelden.	De inhoud van de instructie is goed, maar er zijn geen duidelijke voorbeelden.	De inhoud van de instructie is goed en compleet, er is een duidelijk voorbeeld.	De inhoud van de instructie is goed en compleet, er zijn duidelijke voorbeelden. De leerlingen zijn meteen mee met wat ze moeten doen.
Ik heb het gevoel dat de leerlingen na de les niet begrijpen wat het begrip "spaargeld" inhoudt.	Ik heb het gevoel dat de leerlingen na de les een beetje begrijpen wat het begrip "spaargeld" inhoudt.	Ik heb het gevoel dat de leerlingen na de les grotendeels begrijpen wat het begrip "spaargeld" inhoudt.	Ik heb het gevoel dat de leerlingen na de les volledig begrijpen wat het begrip "spaargeld" inhoudt.

Als ik één ding heb geleerd uit deze les, dan is het dat.....

.....

Dit zou ik volgende keer op dezelfde manier aanpakken:

.....

Dit zou ik volgende keer op een andere manier aanpakken:

.....